

(Hekayə)

Yola çıxmaq qərarına gəldim. Mənim yol dediyim sənənin yol dediyindən fərqlənir.

Soruşmuşdu: "Neçədə uça- caqsan"

"Dördə qalanda", - demişdim, - "amma düşməyəcəyəm..."

Qəfəs kimi bir otaq vardı. Bir- başa günəş işığı düşməyən otaq, heç günəş işığı düşmədiyini de- mək daha doğru olardı. Orada, taxtın kənarında oturub gözümü divar kağızlarının naxışlarına zil- ləyirdim. Üzü yuxarı qalxan qəri- bə, qarışıq naxışlar. Çirklə bej rən- ginin üstündə qara. İyrənc görü- nürdü. Üstəlik qara rənglə heç aram yoxdur.

İndi o mənəzildə yaşamağım yadıma düşəndə həmin otağı, hə- min divar kağızlarını və üzüyuxarı qalxan qarışıq naxışları xatırlayı- ram. Orda mən də elə yaşayırdım, o naxışlarla nəyin təsvir olunduğu bilinmədiyi kimi mən də əvvəlki həyatımdan uçub gəlib necə bir həyata düşdüyümü anlama bilmir- dim. O mənəzilin adını ürəyimdə "qəfəs" qoymuşdum, o mənəzildəki həyatımın adı da "qəfəs"dir, o ev- də qoyub çıxdığım Adamın adı da.

Mənim də adım Qəfəsdir. Ya da Yarıqəfəs. Öz adıma o evdə "Əsir" deyirdim. Əsirə harda sax- lamaq olar? Qəfəsdə. Mən də özümü qəfəsdə saxlayıram. Uçan Qəfəs. Nəfəs alan Qəfəs. Sevin- mək istəyən Qəfəs.

Ağlamaq istəməyən Qəfəs.

Mən ağlamağa nifrət eləmi- rəm. Qorxmuram da göz yaşla- rımdan. Həmişə dizlərimi yerə atıb, başımı aşağı salıb dünyanı unudaraq dualarımı pıçıldayanda göz yaşlarım süzülməyə başlayır və mən gülümsəyirəm: Gözəl Tanrı, ey Sevgili! Məni sevdini, qoruduğunu bilirəm. Məni gördü- yünü, qanadlarını üstümə gərdiyi- ni bilirəm...

Tanrı quşdurmu? Lazım gələrsə, hə.

O qaranlıq otaqda, qəfəsdə oturub divar kağızlarına baxanda həmişə naxışların içində quş qanadına oxşayan bir şey axtarırdım. Sonra çiçəyə oxşayan nəsə. Yoxdu. Olsa-olsa zorla yarpağı xatırladan nəsə vardı. Vardısa, deməli qanad da vardı, çünki yar- paqlar çiçəklərin qanadıdır. Çi- çəklər də mənə təbessümlə qarış- şan göz yaşlarına səbəb olur. Düymələməyə başlayandan solub quruyana qədər. Mən o qaranlıq otaqda oturub üzü yuxarı qalxan divar kağızı naxışlarının içində yarpağa oxşayan nəsə tapmışam- sa, deməli çiçəklərə uça bilməyən quşlar deyə bilərəm.

Deyə bilərəm.

Mən o evdən sağ çıxmışam-

sa, nəyə nə istəsəm deyə bilə- rəm. Kim verib mənə o haqqı?

Allah verib.

Səhərlər başımı pəncərədən çölə uzadıb bir parça səma gör- məyə çalışırdım. Uzaqda, çox uzaqda, bir-birilə ağız-ağıza ver- miş göydələnlərin sıxışdırıb ara- dan çıxartdığı bir parça göy üzü görünürdü. O vaxtlar ona "göy" də demək olmazdı, çünki görünən ancaq səmanın boz üzüyüdü...

Həyat da mənə ilk dəfə boz üzünü göstərməyə başlamışdı.

Hər səhər mətbəxdəki köhnə xalçanın üstündə oturub başımı aşağı salırdım, dua edirdim: İlahi, sən mənə dözümlü ver. İlahi, sən məni ağılım itirməkdən qoru. İla- hi, bilirəm bu sınaqdır, bu sınağın mükafatına inanıram.

Bəzi səhərlər mükafatın adını çəkmirdim, dizlərimə vura-vura

Hədiyyə Səfaqət

şirdim: "Sağ qalmaq, sağ qalmaq, sağ qalmaq!" Sağ qalmaq lazım- dı. Sağ qalmaq üçün özümü ölü vəziyyətinə salmalıydım, salmış- dım. Çünki elə şeylər var, o şeylə- rin içindəki oddan-alovdan sağ canla çıxma bilməzsən, yolun baş- ında özünü öldürüb, həyatı sax- layıb çıxmısan.

Üstəlik mənim o gözəl qəfə- sim dərin bir quyunun dibindəydi. Quş olasan, qanadların qırılmış ola, qəfəsin də quyuya salınmış...

"İlahi, qanadlarımı qoru!"

İlahi qanadlarımı qorumağım üçün astadan qulağıma pıçıl- da-

Quşlar günəşə sarı uçuş

pıçıldayırdım: İlahi, məni xilas et!

Bu dua deyildi, yalvarış da deyildi, tələbdi – İlahi, məni xilas et! İlahi məni xilas edib.

İstəsəydim, o divar kağızları- nın üzüyuxarı qalxan naxışlarının neçə sıra olduğunu saya bilirdim. Çoxlu vaxtım olurdu. Oturub yanı- ma gəlməsini, məni ovutmasını, könlümü almasını gözləyirdim. Yemirdim, içmirdim, yerimdən tərpenmirdim. Bacarsaydım, heç nəfəs də almazdım.

Divarın o üzündə həyat da- vam edirdi, qəddarcasına. Özü üçün.

Zaman yavaşlırdı, qəddarca- sına. Özü üçün.

Mən get-gədə qaranlığa çəki- lirdim – Özüm üçün.

Bəlkə də sayırdım o naxışların sırasını, amma çox şey kimi onu da unutmuşam. Ümumiyyətlə, saylarla, rəqəmlərlə, ədədlərlə aram yaxşı deyil. Adamlarla da aram yaxşı deyil. Adamlar vecimə deyil. Adamlar öləndə çox da ağ- laya bilmirəm. Çiçəklər quruyanda kövrəlirəm, ağacların qurudu- ğunu görəndə hönkür-hönkür ağlaya bilərəm. Niyə qurudursu- nuz axı ağacları, ay daş üreklilər?

O mənəzilin pəncərəsindən ha boylanırdım, ağac tapmırdım. Hər yer beton, beton, beton... Adamlar üst-üstə qalanmış beton gecə- gündüzqondulardayaşıyırdılar. Mən də yaşayırdım, amma mən yaşamırdım. Sınağa dayanmış- dım. Sınağın yarısını o qaranlıq otaqda iyirənc rəngli divar kağızı- nın qarışıq naxışlarında qanad əlaməti tapmağa çalışaraq, yarısı- nı hər şeyi gözümü dünyaya yumub daxilimə açmış vəziyyətdə, ağacları, quşları, çölü seyr edə- edə keçirirdim.

Özümü, özümü, özümü fikirlə-

mışdı: "Uçmağa cəhd etmə".

Mən də etmədim. Qaranlıq otaqda oturub divar kağızının üzüyuxarı qalxan qarışıq naxışla- rının arasında çiçək qanadlarına bənzəyən naxışlar tapdım.

Quşların göyü o hündür və ba- hali beton gecəqonduların arasın- da qalmışdı, quşlar yuvalarını har- da qururdular, bilmirəm, amma ol- sa-olsa orta mərtəbələrin arasın- da uçuşurdular. Yaddaş əvvəlki səma yolunu qoruyub saxlamışdı, quşlar əvvəl harda uçurdularsa, indi də orda uçurdular, binaların arasına girib-çıxırdılar. Yuxarı yüksəlmirdilər, aşağı da çox düş- mürdülər. Yorulanda, ya da acan- da səmanın orta mərtəbələri sə- viyyəsində bir pəncərə, eyvan kə- narı tapıb qonurdular. Quşların qanadları vardı, uçub açıq səma- nın hakim olduğu yerlərə gedə bi- lərdilər, getmirdilər. Mənim qanadlarımı qırılmışdı, amma bilirdim ki, qanadlarımı sürüyə-sürüyə də olsa bir gün bu yerdən çıxıb gedəcəyəm.

Hər səhər gənc ata kiçik qızı- nı beton həyətdə qoyulmuş bala- ca və yeganə yelləncəkdə yellə- nməyə gətirirdi. Qızın əynində na- rıncı gödəkçə olurdu, başına qu- laqlı ağ papaq qoyurdu. Atası qızı bir-iki dəfə yelləyib telefonu çıxar- dırdı, uşaq ayaqlarıyla təkən verə- verə özünü yelləndirirdi. Ata tele- fonla qurdalanırdı. Hər dəfə o uşaq atası həyətdə olanda yan- larına bir cüt göyərçin qonub gəzi- şirdi.

Qəfəsimdən onlara baxırdım hər səhər, gözlərim yaşarırdı. Ta düymələndən solub quruyana- dək çiçəklərə baxanda olduğu ki- mi.

Mövlud deyirdi ki, sən bu üreklə çox yaşamayacaqsan.

Mövlud özünü belə bir beton qə- fəs yığınının üstündən yerə atmış- dı. Uçmaq istəmişdi, amma qanadları yoxdu ki. O da özünü öldürmüşdü. Mən də özümü öldür- müşdü. Amma mən sağ qalmış- dım, qanadlarımın qırıq olduğunu bildiyim üçün uçmaq fikrindən im- tina etmişdim, sağ qaldığımı məni öldürmək istəyən hər şeydən giz- lədirirdim ki, yaxamdan əl çəksin- lər.

"Sağ qalmaq, sağ qalmaq, sağ qalmaq!"

Özümü xaosun ortasındakı nöqtə yerinə qoymuşdum. Bapba- laca, qapqara, pozan götürüb sil- mək istəsən yoxa çıxacaq nöqtə. Xaosun iki üzü vardı: Allah və o Adam. Mənim bir şey etməyə hə- vəsim qalmamışdı, amma tez-tez özümdən çıxırdım. Özündən çı- xan adam daha özü deyil. Mən də özüm deyildim. Nöqtənin ortasın- da bardaş qurub oturmuşdum, özündən çıxan özümün etdikləri- nə baxıb pıçıldayırdım: İlahi, sən bilənsən, İlahi, sən bilənsən.

İlahi də bilirdi, mən də bilirdim. Bilirdim, bildikcə də dərinə gedirdim. Vururdum, dağıdırdım, sındırırdım, özümü yerdən-yerə çırpırdım, qəfəsin o divarından bu divarına atırdım, özümə zülm edirdim. O nöqtədə oturub bu özünə zülm edən özümə baxıb gülürdüm mən: "Sənə lap yerində olur!"

Özümü cəzalandırmağa başla- mışdım, həyasız qadınlar kimi sə- simi başıma atıb qışqıranda bu iki cür mövcudluğumu üz-üzə qoyub ortalarında dərin fikrə dalmış olur- dum. Gözlərimin qabağında cərə- yan edən dəhşətli əzabı kim ki- min başına gətirmişdi? Fikirleş-

məyə imkan tapanda birdən-birə kövrəkləşirdim, üstümə qalxan o əli öpməyim gəlmişdi hər dəfə: Ona ürəyim yanırı, düşdüyü və- ziyyətin içində başını itirmişdi, onu qucaqlayıb başına basmaq istəyirdim, istəyirdim o da məni qucaqlasın, elə orda qırdığım qabların, dağıtdığım əşyaların or- tasında, hönkürüb ağlasın, içində gizlətdiyi bütün keçmiş ağrılar axıb getsin, tər-təmiz olsun, saflı- ğı üzə çıxsın.

Onu sevim.

Öz özümə: "Axmaqsa", - de- yirdim, - "hamının ürəyinin dərinli- yində işıq olmurmuş". O adamın ürəyinin dərinliyində yarıq vardı, çat vardı, mənim qanadlarım o yarığa ilişib zədələnmişdi.

"Uçmağa cəhd etmə!"

Ona nifrət edirdim.

Hər səhər quşların günəşə sa- rı uçduqları yeri qoyub gəlmişdim. Gələndə ürəyimdə bir səmalıq qanad gətirmişdim, kəpənək qanadı, quş qanadı, çiçək qanadı. O mənəzildə hamısından olmağa ça- lışmışdım, heç birinin ömrü çox çəkmirdi. O adam qollarımdan mənəgənə kimi yapışmış ancaq aşağıya, aşağıya, aşağıya çəkirdi: Otur, cavab ver!

Cavab vermək istəmədim.

Sual da vermək istəmədim. Suallar və cavablar haqqında heç nə bilmək istəmədim. Mən sualsızlıq və cavabsızlıq səltənətinin orta- sında kiçik bir nöqtəydim, iynə ul- duzu boyda nöqtə. Heç vaxt heç kim məni sorğu-suala çəkməmiş- di.

Qoyub gəldiyim həyatda quş- ların günəşi qarşılamaq üçün baş- ımın üstündən faniyyə uçuşuca ölümlərin sükutunun içində itmiş sirri fikirləşdiyimi xatırlayırdım. Xatırladıqca da dəli olurdu.

"Getmək istəyirəm", - dedim. Bu dəfə etiraz etmədi. Özümü öldürəcəyimdən qorxurdu.